

JOSEFINES GT.30, OSLO

Undersøkelse av opprinnelige farger i utvalgte interiører, del 4

Wedvik, Barbro

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
 Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
 Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel JOSEFINES GT.30, OSLO Undersøkelse av opprinnelige farger i utvalgte interiører, del 4	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 49/2017	Publiseringsdato 26.04.2017
	Prosjektnummer 1020635-01	Oppdragstidspunkt April 2017
	Forsidebilde Skriv beskrivelse og fotograf.	
Forfatter(e) Wedvik, Barbro	Sider 12	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Konservering	

Prosjektleder Barbro Wedvik
Prosjektmedarbeider(e) Skriv her
Kvalitetssikrer Ellen Hole

Oppdragsgiver(e) Josefines gate 30 AS v/SAJA Eiendom AS
--

<p>Sammendrag</p> <p>I forbindelse med den forestående oppussingen i den fredete bygningen i Josefines gt. 30, Oslo, er utvalgte interiører med funksjon som fellesarealer undersøkt for å dokumentere opprinnelige farger for å skaffe grunnlag for anbefaling av valg av farger og maling. Etter ønske fra oppdragsgiver skulle kun malingslag fra første periode, som Dr Lindboes klinikk, avdekkes og dokumenteres med NCS fargekoder. Bitrapperoommet er malt som hovedtrapperommet. Overgangen mot øvre vegg/himling har vært markert med en malt strek.</p>
--

<p>Emneord</p> <p>Fargeundersøkelse, klinikk, historisme.</p>

Avdelingsleder

Ellen Hole

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn og formål med fargeundersøkelsen	7
2	Bygningshistorikk og beskrivelse av interiørene	7
3	Metode og dokumentasjon ved fargeundersøkelsen	8
4	Generelle anbefalinger om videre tiltak.....	8
5	Materialer og farger i interiørene.....	8
5.1	Bitrapperom	8
5.1.1	Periode I A 1916 - 1920	9
6	Forslag til rekonstruksjon	10
6.1	Bitrapperom	10

1 Bakgrunn og formål med fargeundersøkelsen

I forbindelse med den forestående oppussingen i Josefines gt. 30 (Gnr/bnr 214/176) i Oslo tok SAJA Eiendom ved Lars Olav Jahre kontakt med NIKU pr epost 5.april 2017 med ønske om å undersøke og dokumentere opprinnelige farger i utvalgte interiører. Bygningen er fredet.

I 2015 ble følgende fellesarealer undersøkt: Inngangsrom (118), vestibyle (120), hovedtrapperom (119) og korridorer i 1. og 2.etasje, samt hovedinngangsdør og inngangsdør til bitrapperom.¹ Ved del 2 av undersøkelsen i 2016 ble vegger i korridor i 2. og 3. etasje, vegger i ett representativt rom i hver etasje og vegger samt himling med stukkatur i Overlegens kontor i 1. etasje undersøkt.² I del 3 av undersøkelsen ble nylig eksponerte områder på vegg etter rivning av ventilasjonsskap i korridor i 2. etasje og i flere rom i 4. etasje undersøkt.³ I del 4 av undersøkelsen ble bitrapperommet undersøkt.

Oppdragsgiver ønsket ikke en kartlegging av rommenes komplette fargehistorikk, men informasjon om det opprinnelige fargeskjemaet for hvert rom. Etter ønske fra oppdragsgiver skulle derfor kun de eldste malingslagene avdekkes og dokumenteres med NCS fargekoder.

Del 4 av fargeundersøkelsene samt rapportering ble utført av NIKU ved konservator Barbro Wedvik i april 2017.

2 Bygningshistorikk og beskrivelse av interiørene

For bygningshistorikk og beskrivelse av interiørene vises det til forvaltningsplanen for bygningen skrevet i 2014.⁴

Der står det blant annet, hentet fra «Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer» kapittel 2 «Fredete eiendommer i Helse- og omsorgsdepartementets landsverneplan»: Formålet med fredningen er å bevare bygningen som et særpreget og tidstypisk eksempel på en privatklinikk fra tidlig 1900-tall. Fredningen skal sikre bygningens opprinnelige arkitektur, materialbruk og detaljering (s.9).

Bygningen ble fredet i 2011.⁵

¹ Josefines gt.30, Oslo. Undersøkelse av opprinnelige farger i utvalgte interiører. NIKU Oppdragsrapport nr. 154/2015. Revidert juli 2016.

² Josefines gt.30, Oslo. Undersøkelse av opprinnelige farger i utvalgte interiører. NIKU Oppdragsrapport nr. 99/2016.

³ Josefines gt.30, Oslo. Undersøkelse av opprinnelige farger i utvalgte interiører. NIKU Oppdragsrapport nr. 23/2017.

⁴ Forsvarsbygg nasjonale festningsverk, 2014: *Forvaltningsplan for fredet bygning Ullevål DPS Josefines gate 30, Oslo.*

⁵ Forsvarsbygg nasjonale festningsverk, 2014: *Forvaltningsplan for fredet bygning Ullevål DPS Josefines gate 30, Oslo.*, s.17.

3 Metode og dokumentasjon ved fargeundersøkelsen

Informasjon i forvaltningsplanen ble brukt ved fargeundersøkelsen. Arbeidet ble gjort under blandete lysforhold.

Fargeundersøkelsen er gjort ved avdekking av eldste malingslag og stikkprøver med skalpell på bygningselementene, vurdering av overflater i feltmikroskop på stedet og fargekoding i NCS-systemet, som er et system for fargebeskrivelse.⁶ Det ble også tatt med materialprøver for undersøkelse i mikroskop på NIKU. For hvert rom er det satt opp en tabell for de undersøkte bygningsdelene med beskrivelse av funnet farge, NCS fargekode og materialbeskrivelse. Bruk av parentes indikerer at koden er hentet fra et annet element eller rom.

4 Generelle anbefalinger om videre tiltak

For generelle retningslinjer om vedlikehold og hva slags tiltak i interiørene som er søknadspliktig vises det til forvaltningsplanens punkt 3.2 (side 11-13).

Videre gjør NIKU oppmerksom på at fargekodene skal oppfattes som veiledende, ettersom det sjelden er mulig å finne én NCS-kode som fullstendig samsvarer med den avdekkete fargen. Dersom det er oppgitt to koder med skråstrek mellom, anses fargen å ligge mellom de to kodene. Det må også tas høyde for at de avdekkete malingene gjerne er skitne, avblekete og nedslitte, og at fargene derfor kan se annerledes ut enn da malingene ble påført. Overflater malt med limfarge er gjerne blitt vasket ned og overflaten isolert med olje, såpe eller annet før ny oppmaling. Det er derfor ofte lite bevart av denne typen maling, og bevarte rester kan være sterkt endrede og misfargede.

Ved en eventuell oppmaling bør anbefalte farger justeres på stedet mot blekete avdekkingsprøver på bygningselementene. Det bør gjøres prøveoppstrøk av fargene som deretter vurderes og eventuelt justeres før hele interiør males opp.

5 Materialer og farger i interiørene

5.1 Bitrapperom

Det vises til forvaltningsplanen s. 95-98 for beskrivelse og foto.

Fargeundersøkelsen viste at bitrapperommet har blitt malt som hovedtrapperommet i den første fasen (fase 1A).

Den malte brystningen var grå med en blå brystningslist-imiterende dekorstrek ca. 160 cm over gulv. Veggens øvre del og himlingen har vært hvit. Både vegg og himlingsfarge er limfarge. Radiatoren og utsiden og baksiden av trappen er malt grå. Metallrekkverket og yttersiden av ytre vange i trappen har opprinnelig vært ensfarget grått, og håndtrevet i tre er beiset. Opptrinn, veggvange og innersiden av yttervangen var malt brun. Veggvangen ser ut til å ha vært malt i samme farge som trappen i første fase. Dører var gråhvite som i øvrige rom. Utgangsdøren i bitrapperommet er ådret på utsiden, slik som hovedinngangsdøren. Repos og inntrinn er dekket av linoleum. Den brune linoleumen på inntrinnene mellom 1. etasje og kjeller er antagelig den opprinnelige, mens den mørke

⁶Natural Color System® Index 2009

røde linoleumen ved kjellerdør og på reposit ved ytterdør trolig er sekundær. Koden som er oppgitt på opprinnelig linoleum i fargeskjemaene er hentet fra bitrapprommet.

5.1.1 Periode IA 1916 - 1920

Lindboe privatklinikk

5.1.1.1 Fargesetting for perioden

Undersøkellesområde	Fargenavn	Materiale	Fargekode
Tak	HVIT	limbasert maling	(S 0502-Y. Mot 0500-N)
Vegg – over strek	HVIT	limbasert maling	(S 0502-Y. Mot 0500-N)
Vegg - strek	BLÅ	limbasert maling	(S 4030-R80B)
Vegg - under strek	GRÅ	limbasert maling	S 2002-G50Y. Mot 3005-G50Y/3005-G80Y
Vindu, Vindu	HVIT grålig	oljemaling	(S 1005-Y20R)
Dør – alle elementer	HVIT grålig	oljemaling	(S 1005-Y20R)
Dør - gerikt - sokkel	HVIT grålig	oljemaling	(S 1005-Y20R)
Trapp - forvange/veggvange	BRUN, BRUN	oljemaling	(S 7020-Y40R)
Trapp, Trapp - gangtrinn	BRUN, BRUN	linoleum	(S 6030-Y40R)
Gulv -belegg	BRUN	linoleum	S 6030-Y40R. Mot 7020-Y40R
Radiator	GRÅ	oljemaling	(S 3005-G80Y)
Vegg - trepanel til kjeller	GRÅ	oljemaling	S 3005-G80Y
Trapp - forvange – utside. Trinn og veggvange underside.	GRÅ	oljemaling	S 3005-G80Y
Trapp, Trapp - rekkverk	GRÅ	oljemaling	S 3005-G80Y
Trapp - rekkverk - håndløper	tre	lakk	transparent

6 Forslag til rekonstruksjon

Angående malerarbeidet må maler ha nok erfaring med tradisjonelle maleteknikker til å vite hvordan man går frem for å oppnå ønsket resultat med tradisjonelle materialer som oljemaling og limfarge.

For å oppnå et godt resultat vil det antagelig kreves en del utprøving på stedet, det vil si prøveoppstryk med brekking av både olje- og limfarger, utprøving av typer limfarge, justering av bindstyrke, tykkelse og glans. NIKUs konservatorer kan delta i vurderingen av prøveoppstrykene.

Koder satt i parentes i tabellen er hentet fra andre funnsteder i undersøkelsen.

6.1 Bitrapperom

Vi anbefaler at den første oppmalingen i den første fasen, 1A, rekonstrueres. I denne fasen er veggfargen malt rett på murpuss.

Gulv og trapp har hatt linoleum. Det bør undersøkes om det ligger godt bevart opprinnelig linoleum under de senere gulvbeleggene, og hvis så vurdere om noe av denne kan beholdes. Linoleumen kan kompletteres ved å bestille ny som ligner så mye som mulig på den gamle.

Bygningsdel	Farge	NCS fargekode	Material
Himling	Hvit	(S 0500-N/0502-Y)	Forsterket limfarge. Matt
Vegg over	Hvit	(S 0500-N/0502-Y)	Forsterket limfarge. Matt
Vegg strek	Blå	(S 4030-R80B)	Forsterket limfarge. Matt
Vegg under strek	Grå	S 2002-G50Y. Mot 3005-G50Y/3005-G80Y	Forsterket limfarge. Matt
Vindu	Gråhvit	(Bleket variant av S 1005-Y20R)	Oljebasert maling, blank
Dør	Gråhvit	Bleket variant av S 1005-Y20R	Oljebasert maling, blank
Vegg - trepanel til kjeller	Grå	S 2002-G50Y. Mot 3005-G50Y/3005-G80Y	Oljebasert maling
Trapp (metall rekkverk)	Grå	S 2002-G50Y. Mot 3005-G50Y/3005-G80Y	Oljebasert maling
Trapp, opptrinn, sidevanger innside	Brun	(6030-Y40R/7020-Y40R)	Oljebasert maling
Bakside trapp	Grå	S 2002-G50Y. Mot 3005-G50Y/3005-G80Y	Oljebasert maling
Radiator	Grå	S 2002-G50Y. Mot 3005-G50Y/3005-G80Y	Oljebasert maling
Gulv	Brun linoleum	(6030-Y40R/7020-Y40R)	Linoleum

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 49/2017

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00